

SOM I EN SAGA. Lofoten är med sina 1 226 kvadratkilometer och drygt 24 000 personer något mindre än Öland till både yta och folkmängd.

BADLÅGE. På de mer västliga öarna finns stränder med vit finkornig sand.

PÅ TORK. Torrffisken självtorkar av sol och vind under cirka tre månader.

KOPIA. Vikingamuseet Lofotr har byggts som en kopia av världens längsta byggnad från vikingatiden. 83 meter är långhuset.

PÅ CYKEL I NORSKT SAGOLANDSKAP

Lofotens öar i nordvästra Norge lockar med midnattssol, höga fjäll och vita stränder. Här finns goda förutsättningar för cykelturism – ett färdssätt som passar utmärkt för det natursköna landskapet.

TEXT OCH BILD **ANDERS KÖNIGSSON**

DET ÄR SOM OM VI befinner oss i en enorm teater vars bänkrader och läktare utgörs av det fullkomligt stilla, mörka vattnet i de små tjärnarna nere på vår högra sida och de ljusst gröna buskarna uppe på vår vänstra sida. Och medan vi färdas framåt i dess mittgång, som utgörs av den smala asfaltsvägen,

när vi för varje tramptag lite närmare den väldiga scenen framför oss. Den omsluter större delen av vårt synfält i ett väldigt 180-graders panorama och består av ett mäktigt bergsmassiv med flera hundra meter höga och lodräta väggar.

Dess storslagenhet drar ögonen till sig likt en

enorm magnet och snart börjar naturen framföra en föreställning med oss som enda åskådare.

Först dyker några fåglar upp, likt statister, som svävar fram över landskapet, lika tyst och stilla som allt annat runt omkring. Därefter träder huvudrollsinnehavarna in på scenen.

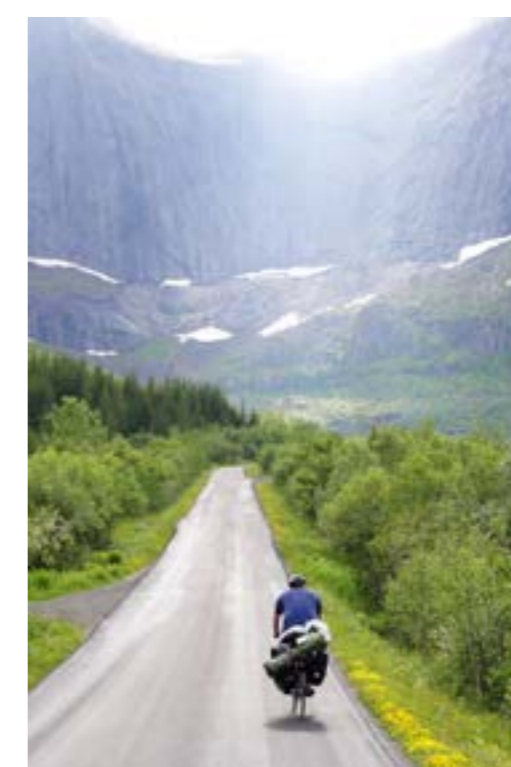
Det är en kamp mellan ljus och mörker där solstrålarna kämpar för att ta sig igenom det tjocka molntäcket som svept in bergstopparna i sitt sköte, och lagt hela landskapet i skugga. Sakta, sakta ger ansträngningarna resultat och till slut bryter några enstaka ljusstrimlor igenom en tunnare del av molntäcket. De får strax sällskap av

fler och tillsammans bildar de snart en gyllene åder som mycket sakta börjar svepa fram över landskapet. Först letar den sig ner över snöfläckarna högre uppe på berget, sen över de djupt gröna barrträden högre upp i sluttningen och till sist når den fram till vägen alldeles framför oss. Det är som om en portal öppnat sig i denna naturens teater och dit vi inbjudits att ta oss rakt upp i skyn.

ATT LOFOTEN VALT EN SLOGAN som lyder The world's most beautiful islands är lätt att förstå. Det blev vi varse redan vid den första bekantskapen med ögruppen när vi anlände norrifrån med ett av Hurtigrutens gamla anrika skepp.

Jag och mina cykelvänner stod då ute på däck i den kalla vinden och betraktade andaktsfullt den storslagna naturen och de ensligt belägna husen och gårdarna. Bosättningar som inte sällan var närmast klostrofobiskt hopklämda mellan djupa fjordar och berg så höga att husen i jämförelse mest kom att likna leksaksbyggnader i ett gigantiskt sagolandskap.

Men när vi nu närmar oss krönet på passet till fiskebyn Nusfjord överskuggar det allt annat vi tidigare sett. Det är något så storslaget att både tiden och tankarna upphör att existera.

MOT LUSET. Trots de branta fjällen är cyklingen på Lofoten behaglig och vägarna relativt flacka.

Vår resa började i Kiruna, därifrån tog vi oss till Narvik och Tromsø och så vidare till Svolve, som brukar kallas Lofotens huvudstad och som är belägen på Lofotens största ö Austvågøya.

Men trots det epitetet ska man som förstagångsbesökare inte förvänta sig att Svolve är någon kosmopolitisk stad som sjuder av liv och rörelse. Samhället har trots allt bara strax över 4 000 invånare och är en mycket stillsam plats under större delen av året.

DET ÄR EGENTLIGEN BARA UNDER två perioder som det är mer fart och fläkt.

Framst är det under högsäsongen från juni till augusti då många turister anländer med Hurtigruten. Då samlas folk vid restaurangerna på kajen i hamnen och vid det lilla torget alldeles intill, där försäljare erbjuder lokala specialiteter så som olika sorters torkad fisk och lamm, liksom stickade lusekofor, vantar och mössor. Från hamnen utgår också flera typer av utflykter. Bland annat Havsrönnsafari och utflykter med RIB-båtar till den närbelägna Trollfjorden, som anses vara en av höjdpunkterna när man ser Lofoten från havet.

Den andra perioden är under januari till april, då det så kallade Lofotfisket pågår. Det är en stor tilldragelse för fiskeindustrin och uppemot 3 000 fiskare brukar delta i det omfattande torskfisket.

Vad de då fångar sätter också sin prägel på hela orten och var något vi slogs av redan vid vår ankomst till Svolve. Nere i hamnområdet står nämligen jättelika träställningar uppställda i långa, långa rader och på dem hänger tusentals fiskdelar.

Det är den så kallade torrffisken som framställs på samma sätt i dag som den gjorts under århundraden. Framför allt är det just torsk som, efter att ha rensats, hängs upp på träställningar, som på norska kallas hjell eller fiskeheise. Där får de självtorka av solen och vinden under cirka tre månader innan de vidarebehandlas och är klara för försäljning. Mycket av torrffisken går då på export till olika länder, varav Italien är den främsta importören.

EFTER ATT HA RULLAT NER för en lika lång backe som den vi just kämpat oss upp för kommer vi fram till Nusfjord, en av Norges äldsta och bäst bevarade fiskebyar med anor från tidigt 1800-tal. Där trängs låga, charmiga byggnader, målade i rött eller gult med vita knutar och fönsterkarmar, vid en smal vik som mynnar ut i det närbelägna havet. De utgör en mycket speciell syn där de är utplacerade uppe på höga trästötter ovanför strandkantens stora stenbumlingar och havets kluckande vatten.

När vi sedan tar oss tillbaka över passet och därefter fortsätter att cykla västerut ser vi många andra små fiskestugor, liksom samma typ av ställningar för torrffisk som vi såg i Svolve. Något som mycket väl illustrerar att fiskeindustrin är den viktigaste näringen på Lofoten och så har varit under lång, lång tid. Faktum är att arkeologer här har hittat en fiskekrok, gjord i ben, som är 6 000 år gammal. Fullt så länge har visserligen inte torrffisken existerat som föda, men även den har funnits som ett inslag i landskapet mycket länge. Historiker menar att det redan under vikingatiden började torkas fisk ute i det fria. Salt var nämligen dyrt på den tiden och då fick man använda den konserveringsmetod som fanns till hands.

Vikingarna ska därefter ha börjat frakta ut den torkade fisken i sina båtar till Europa och haft det som en viktig handelsvara.

KANSKE VAR DET OCKSÅ FRAMGÅNGSRIK handel som gjorde att världens längsta byggnad från vikingatiden har hittats på just Lofoten. Den återfanns i samhället Borg under arkeologiska utgrävningar på 1980-talet och där finns nu vikingamuseet Lofotr.

Museet har byggts upp som en kopia av det 83

meter långa långhus som en gång i tiden stod på samma plats och där man nu se kan och prova på en rad olika tidstypiska aktiviteter. Bland annat vapen- och verktygstillverkning i en smedja, hantverk, kasta yxa, bågskytte och segla ut på en närbelägen liten sjö i en kopia av en vikingabåt.

Medan vi trampar vidare slås vi återigen av den stora artrikedomen. Så här långt norrut förväntar man sig ju inte mycket växter och blommor. Men den rikliga nederbörden på Lofoten gör gräset frodigt grönt och det relativt milda klimatet, påverkat av Golfströmmen, gör att floran är mångfacetterad med blommor i alla dess färger.

Känslan det ger är mycket lantlig och fridfull och den förstärks ytterligare av de många får och enstaka kor som här och var går och betar i lugn och ro.

Dessutom är cyklingen i sig mycket behaglig, för trots de många branta fjällen som reser sig runt oss, är större delen av vägen relativt flack.

STRÄNDER MED VIT SAND, LIKA finkornig som strösocker, är nog inte heller vad man räknar med att finna på en plats norr om polcirkeln. Men det är just vad som finns på Lofoten, särskilt på de mer västliga öarna.

Trots de många timmarna på sadeln och att solen får havsytan att glittra förföriskt, vilket bidrar till en nästan oemotståndlig lust att rusa ner och slänga sig i, är förutsättningarna i övrigt inte de bästa. Vindarna som drar in är allt annat än varma och vattnet är iskallt. Så att bada får vänta. I alla fall till nästa gång.

Illustration: KEN NISS

LOFOTEN

TA SIG DIT

Göteborg – Oslo-Gardemoen – Harstad/Narvik (Evenes).

Flyg från cirka 4 timmar:

SAS www.sas.se

Norwegian www.norwegian.se

Därefter lokalbuss cirka 3 timmar:

Harstad/Narvik – Svolvær www.177nordland.no

Alternativt

Göteborg – Oslo-Gardemoen – Bodø.

Flyg SAS och Norwegian.

Därefter flyg 20 minuter:

Bodø – Svolvær

Wideroe www.wideroe.no

Eller snabbbåt 3,5 timmar:

Bodø – Skrova – Svolvær

Torghatten Nord www.thn.no

Alternativt

Göteborg – Stockholm – Narvik.

Tåg cirka 24 timmar:

SJ www.sj.se

Därefter lokalbuss cirka 4,5 timmar.

CYKELUTHYRNING

Det finns möjlighet att hämta/lämna cyklar på några olika platser på Lofoten:

Lofoten Rorbuer AS

www.lofoten-rorbuer.no

BO

Samtliga avstånd nedan är västerut från Svolvær.

Billigt

Kabelvåg Vandrerhjem

Endast öppet 31 maj–8 augusti. Kabelvåg ligger 6 km från Svolvær. Bra sängar, god frukost.

www.lofotensommerhotell.no

Medel

Lofoten Arctic Hotels

Hemmingsvær, 24 km från Svolvær. Två olika hotell – charmig stämning i känd fiskeby.

www.lofotenarctichotel.no

Dyrt

Thon Hotel

Centralt i Svolvær. Fantastiska vyer, be om rum med utsikt mot havet.

www.thonhotels.no

ÄTA

Billigt

Lofotmat

Liten lokal restaurang, mat från havet, fiskspan rekommenderas. Ligger i Henningsvær, 24 km från Svolvær.

+47 76 07 47 50

Medel

Ramberg gjestegård

Fokus på fisk och lamm, beläget intill kilometerlång sandstrand i Ramberg, 95 km från Svolvær.

www.ramber-gjestegard.no

Dyrt

Børsens spiseri

Prisbelönt finrestaurang i gammal byggnad. Centralt i Svolvær.

www.svinoya.no